

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kőszíratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 AR.

NAGYVÁRAD, február 14.

Kivándorlók gondozása.

(Dr. H. L.) Örömmel értesülünk róla, hogy végre a magyar kivándorlók lelki gondozásának nehéz kérdése is megoldás felé közelít. A fiumei dómban ünnepélyes szent misén vettek búcsút hazájuktól kényszerűségből idegenbe szakadt testvéreink. Az apostoli buzgalmu Vay Péter gróf meghaló beszédét intézett hozzájuk, amelyet a kormányzóval élén az egész arisztokrácia végighallgatott.

A Pannonia hajó tetejéről Gibraltárból azt írja egy magyar főpaphoz: »Mint látja, igazán elkísértem a kivándorlókat. Csakis így ismerhetjük meg a kérdést teljes jelentőségében. Fogalma nincs, milyen lelki állapotban vannak az emberek, kik mindentől megválnak s mennyit tehetnének hűveink érdekében kivált e pillanatokban. Az első napon mindjárt volt két haláleset is. Egy anya szivgörcsökből mult ki az indulásnál, egy tengerész pedig alázuhanva halálos sérüléseket szenvedett. Lelkészsre feltétlen szükség van. Ha még két pap volna velem, annak is akadna bőven dolga. Háromezernél többen vagyunk.«

A kivándorlás irányításával Széll Kálmán törvénye, az 1903. évi IV. t.-cikk foglalkozik. Ismeretes, hogy a kivándorlásnak Fiumén keresztül kell történnie, a sokat gáncsolt Cunard-szerződés megállá-

podásai szerint. A törvény a dolog természetéhez képest a kivándorlók biztonságát, védelmét, anyagi jólétét tartja szem előtt. Arra törekszik, hogy a kivándorlókat az elzüléstől megmentse, a magyar haza számára továbbra is megtartsa, a hová majd egykor jobb módban visszatérjenek.

A lelki gondviselésre ügyet sem vet a törvény. Pedig elég helytelenül teszi. Mert, ha a kivándorló már hitét is elveszti, akkor ugyan menthetetlenül elveszett a hazára nézve. A hitélet ápolása nélkül nem lehet erkölcsi világ és benne hazaszeretet. A magyar kivándorlók lelki védelmére ezért alakította meg a katolikus egyesületek országos szövetsége egy esztendővel ezelőtt kivándorlási szakosztályát s ezzel külföldi mintára a szent Ráfael-egyletet, amely ingyenesen működő, nagybárra lelkészekből álló bizalmi férfiai útján nélkülözhetővé teszi a kivándorlókat a kellemetlen, drága ügynököket. Az egylet éppen nem kívánja a kivándorlást elősegíteni, de legalább pártfogolni akarja a kivándorlót tengernyi nehézségei között. Tehát tökéletesen pótolja, még pedig föltétlen lelkiismeretességgel a kivándorlási vigéczeket, elintézi az utlevél s hajójegy körül fölmerülő teendőket, bejárja a kivándorlókat a hajószállás helyén, ahol ismét segítségére van az anyagiakban, azután pedig a lelki jólétről gondoskodik, hogy a kivándorlók Istenbe vetett hittel és bizodalommal szálljanak tengerre.

Pompásan teljesítik ezt a gyönyörű missziót a külföldi szent Ráfael-egyletek. Németországban alakult az első, amely már harmincznégy esztendő. Az ausztriai is már 1889 óta dolgozik derekasan, hatalmas apparátussal, amely az egész osztrák birodalmat behálózza. Belgiumban, Olaszországban, Angliában, ugyszólván az egész művelt Európában mindenütt áldásosan működik már az egylet. Hamburgban, Brémában, Antwerpenben, Havreban, egyszóval valamennyi nagyobb kikötő városban vannak egyesületi lelkészek, megbizottak. Nemcsak Európában, de Amerikában is szervezkedett az egylet, ott is gondoskodik a bevándorlók erkölcsi életéről. New-Yorban híres menedékházuk van a katolikus bevándorlóknak, az ugynevezett Leó-hospicium.

A magyar szent Ráfael-egylet bizony még nagyon messze van ezektől a nagy eredményektől. Nálunk ez irányban még csak most iskolázza be az egyesület vezetősége maga-magát, azután pedig lassankint azokat, akik a központi szervezet határozatait végrehajtani lesznek hivatva. És a fontosabb feladat, a kérdés gyakorlati része teljesen ez utóbbiakra, a periferiakon, a kivándorolni készülő nép közt élő keresztény intelligenciára várokozik. Nekik kell a kivándorlók figyelmét a magyar szent Ráfael-egyletre irányítani s egyúttal az ő soraikból fog kikerülni a bizalmi férfiak lelkes csoportja.

Bár ma még a kezdet kezdetén állunk e tekintetben, erős a reményünk, hogy a

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szentföldi utamból.

Írta és felolvasta: Léky Kornél.

Május 11-én reggel 8 órakor végre elértük Sziria egyik kikötő városát Tripolist, mely felett huzódik az ó korban czédrusfáiról híres Libanon hegyláncz, vagyis fehérhegység 2—3000 m. magas és mindig fehér csúcsaival, részint mivel a hegy fehér mészsiklákból áll, részint mivel a csúcsait tíz hónapon át hó borítja. Tetején — mint az arab mondja — a tél pihen meg, vállain a tavasz játszik s lábainál hever a nyár. A régi czédrus erdőket ma hiába keresné az utas, egy-egy órányira akad egy magányos czédrus s mint mondják közöttük kegyelettel őriznek 5—6 példányt, melyeknek törzse három méternél vastagabb s melyek állítólag már Salamon király uralkodása idejében is éltek.

Tripolisról Beirut (Beritos) csak három órányira van s innét folyton a Szentföld vonal-egyenességű partja közelében hajózva, 14 óra múlva végre elértük Jaffát, a Szentföld legnevezetesebb kikötő városát. Jaffának a közép-korban a kereszties háborúk idejében, mint ki-

kötőnek, kiváló szerepe volt; sokszor ostromolták, s a háboru sokszor dühöngött falai körül.

Hajók a parttól egy km-re állott meg közelebb nem mehetett, mert Jaffának nemcsak hogy rendes kikötője nincs, hanem partvidékén sárkány fogakként egész szikla sereg emelkedik ki, s még több lappang a víz alatt. Ezek miatt Jaffa már régóta rettegett kikötőhely. Mert ha valamely hajó vagy bárka beleütközik e rémes szirtekbe, darabokra török, s menthetetlenül odavész. A partra szállás tehát csolnakokon történik, de viharos időben, kivált ha északnyugati szél fúj, így is lehetetlen a kihajózás s ilyenkor a hajók fölmennek a Karmel hegy alatt levő Haifába, s ott szállítják partra utasaikat.

Jaffába megérkezve a Ferencz-rendiek hospitiumába szállottunk s aztán a templomba menvén, hálát adtunk Istennek azon nagy kegyelemért, hogy minden baj nélkül engedte elérni azt a Szentföldet, mely után annyi millió és millió keresztény hasztalan sóvárog, ahol lépten-nyomon egy-egy bibliai nagy alak emléke köszönt s amely földet maga az Üdvözítő választotta földi hazájául!

Jaffa kis város, körülbelül 8000 lakossal, melynek legnagyobb része mohamedán. Nem sok időt töltöttünk itt, mert égtünk a vágytól, hogy mielőbb Jeruzsálembé juthassunk. Különb- ben is nem sok a látni való.

Megnéztük azt a helyet, ahol Simon vargának háza állott, melyben sz. Péter tartózkodott, midőn azon égi kijelentést vette, hogy Krisztus egyházába ne csak a Zsidókat, hanem a pogányokat is vegye fel. A várost valóságos paradicsom környezi Csupa narancs, citrom, füge, datolya, gránát arany-alma liget mosolyog az utas felé. — Déli gyümölcsökből, különösen narancsaiból igen nagy a kivétel, mert a Jaffai narancs nagysága és kellemes íze miatt Európa szerte híres és kedvelt árucikk. Jaffai Jeruzsálemmel 12 év óta vasut köti össze. Az utvonal 96 km. és 4 óráig tart.

Mentől inkább távolodunk Jaffától, a vidék annál szomorubb képet ölt. A bevetett termékeny föld mindig kevesebbedik és gyakoribb lesz a köves, terméketlen talaj. S midőn Judea sziklás bérceihez közeledünk, a vidék szürkév változik, csak itt-ott látható egy-egy törpe cserje vagy magányos bokor. Azért szerpentinekben vezet a lejtőn fel a fensikra: a bokrok és nő-

ERMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkától fölfelé literes palaczkonként 70 fill.-jével hához szállítva kapható az

ERMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelléki részvénytársaság cégjelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

kezdeményezés nem fog magyar szokás szerint stagnálni. Hisszük ezt azért is, mert a fiumei elszállásoló barakkokat talán mégis csak állandó menedékházzal fogja fölcserélni a kormány, amely hasonlót már New-Yorkban amugy is épített. Ezekben a menedékházakba külföldi mintára kápolnát is kell helyezni, melléje elkészít kell alkalmazni. Eddig mintegy 200 magyar kivándorlót láttak el Fiumében a legszentebb utavalóval. Igen szép, lélekemelő kezdet *Fischer-Colbric* Ágoston dr. az új kassai segédpüspök, aki Bécsben oly tevékeny vezérferfia volt a Ráfael-egyletnek, közelebből lenn járt Fiumében és személyesen tanulmányozta a lelki gondviselés, de egyúttal az anyagi jólét kérdését is a kivándorlók szempontjából. Nagyon vigasztaló lehet ez a kassai egyházmegyére nézve, amelynek igen sok híve jár-kelel Amerikába és haza, aztán megint vissza, amint erre legutóbb *Bubics* Zsigmond kassai pásztorlevele is szomorú világot vet. Azért hát csak rajta, építsük ki, fejlesszük a mi Ráfael-egyletünket és minél tökéletesebbre, hogy a szegény parasztnép keserves garasából minél kevesebb jusson az ügynököknek, akár engedélyezettek, akár tiltottak, akár *Missster* a gazdájuk, akár a *Cunard-társaság*. Az államnak pedig hozzá kell járulni e nemes cél kivételéhez, ha polgárainak erkölcsi jólétét becsületesen kívánja szolgálni.

A politikai valság.

Budapest, febr. 14.

A kibonyolítás kissé megakadt. A régi kormány még belenyúl az események kerekéinek küllőibe és akadályozza a kibonyolítási kocsik gördülését. A fennakadás kissé eloszlatta a mámoros örömet, mely eddig uralkodott és lassan-lassan rátér az egész közvélemény arra az

állápontra, hogy korántsem rózsás a helyzet és hogy nincsen semmi kilátás arra, hogy a függetlenségi eszmék az ország kormányzásában érvényre jussanak. Sőt ma már nagyon kétes, hogy lesz-e bármi alapon *Andrássy*-kormány, mert gróf *Andrássy* Gyula sem akar türes kézzel az ország elé lépni és megmondta Bécsben első kihallgatása alkalmával, hogy a régi alapot és rendet akkor sem lehet ma már kormányzati program gyanánt felkínálni, ha tisztán 67-es pártok alakítanak a többséget, vagy akár ha maga a szabadelvűpárt volna képes többséget és kormányt előteremteni.

Az új magyar kormánynak módjában lesz bejelenteni, hogy a koronának nincsen elvi kifogása az önálló vámterület ellen, és nem lesz módjában a közönségnek határnapot szabni, mert az osztrák kormány nem enged és nincsen semmi kétség aziránt, hogy kontroverzia esetén a király kinek javára fogja dönteni.

Furcsán vagyunk a választási reformmal is. Ebben a kérdésben is nagy horderejű bonyodalmak fenyegetnek. A pártok zöme egyre csak a választási jog kiterjesztéséről beszél, amit már Tisza is kilátásba helyezett és csak kis töredéke a Háznak foglalt nyílt állást az általános szavazati jog mellett.

Ezzel szemben most megszólaltak ország-szerte a szociálisták és azzal fenyegetnek, hogy megcsinálják az általános iparos és gazdasági sztrájkot, ha nem lesz általános szavazati jog. A szociálisták minden körülmények között szoktak elveikhez és elhatározásaikhoz ragaszkodni és így az összes pártok biztosra vehetik a kilátásba helyezett országos kalamitást, ha valami nesze semmi, fogd meg jólal akarnak az országot lekenyerezni.

Ez is nehezíti a függetlenségi párt álláspontját, mert ezen a párton voltak a legtöbben akik programbeszédekben kertelés nélkül az általános szavazati jog mellett foglaltak állást. *Andrássy* és társai ellenben csak részleges reformot akarnak, sőt a függetlenségi táborban is vannak sokan, akik nem hivatkoznak az általános

szavazati jognak. Jó lesz tehát bárminő alku megkötése előtt ezt a kérdést is tisztázni.

Annyira leromlott minden, hogy most már Bécsben semmit sem akarnak adni és követelnek mindent s az egyetlen engedmény, amiről érdemes volt beszélni, maga után vonhatja az általános országos munkássztrájkot.

A házalakulás elhalasztása.

Teljesen bizonyos, hogy gróf *Tisza* István tegnapi utazásával elérte célját; az országgyűlés elhalasztása bizonyos dolog, ami az egész ellenzéki vonalon nagy megütközést kelt, mert biztosra vették, hogy a király nem fog hozzájárulni semmiféle elhalasztáshoz.

Tisza Bécsben a következőket érte el: A király óhajtja, hogy az új Ház a kormány alakulása előtt ne alakuljon meg. A miniszterelnök ez óhaj teljesedése érdekében érintkezésbe fog lépni az ellenzékkel, első sorban gróf *Andrássy* Gyulával, esetleg *Kossuth* Ferenczcel is; proponálni fogja nekik, hogy 17-ikén üljön össze a Ház és rögtön a megnyitás után jelentse ki a korelnök, hogy ő Felsége ünnepélyesen és trónbeszéddel akarja az országgyűlést megnyitni és erre való tekintettel halasztják el az alakulást bizonytalan időre, illetőleg míg a legfelsőbb helyről tudatják a korelnöki irodával az új határnapot.

Az ülés külső formája ez volna: A korelnök megnyitja az ülést és beszéd mellőzéseivel felszólítja a korjegyzőt, hogy olvassa fel azt a királyi kéziratot, amelylyel a múlt országgyűlést feloszlatták és a mostanit egybehívták.

Azután jönne a korelnök fentebbi kijelentése és ezzel vége volna az ülésnek. Ha azonban az ellenzék erre a »paktumra« nem állna rá, akkor királyi kézirat fogják a Házat elnapolni.

Tisza ezt a királyi kéziratot magával hozta és úgy tervezi, hogy a megnyitás után rögtön átadja a korelnöknek, aki köteles a leiratot felolvastatni és ezzel vége az ülésnek.

Kormánypárti körökben biznak abban, hogy lehetséges lesz az elhalasztás közmegegyezéssel királyi kézirat nélkül. Biznak *Andrássy* és *Kossuth* előzékenységében.

Az ellenzék radikálisabb elemei viszont azt hangoztatják, hogy hadd jöjjön a királyi kézirat, majd csinálnak felette olyan vitát, hogy az

vényzet minden nyoma lassan-lassan mindinkább eltűnik, s megkezdődik a szomorú köves pusztaság; az elátkozott ország! — Az ember nem menekülhet e benyomás alól; — sajátságosan szomorú, de egyúttal impozáns jellepet tüntet fel az egész ország, s váltakozó misztikus érzelmek uralkodnak az utason.

De im! a vonat lassítja futását, Jeruzsálem közelében vagyunk, Jeruzsálemet azonban még nem látjuk, mert Judea sziklás bércei elszakítják előlünk, . . . türelmetlenek leszünk, pedig csak néhány pillanat, s egy hirtelen kanyarodással Jeruzsálem előtt termünk.

Soha sem voltam barátja az érzégsnek, ne is méltóztassanak szavaimat annak venni, de nem hallgathatom el, minő érzelmek támadtak bennem és kétségkívül minden záródokban, midőn a sz. várost megláttuk, valami addig soha sem érzett mélyebb meghatottság és sz. felbuzdulás, valami kitörő öröm és hasogató fájdalom felváltva rohanták meg lelkeinket; — a szelid Jézus, aki jár-kelel, tanít, gyógyít, csodákat művel, — és a szenvedő Jézus gyötört alakja egyszerre jelentek meg lelki szemeim előtt és pedig oly élénken, élethűen, s oly hatással, hogy a könyveket vissza tartanom nem lehetett, de nem is akartam. — S e pillanatokban teljesen átérttettem a keresztes vitézek szent lelkesültségét, mely őket lángra lobbanította és hőskökké varázsolta, — s azt az öröm mámor, mely akkor szállta meg szívöket, midőn Judea bérceiről Jeruzsálemet legelőször meg pillantották.

S most tegyük félre a subjectiv érzelmeket és egész higgadtan lépünk be Jeruzsá-

lembe s nézzünk körül a városban. Előbb azonban egy pillanatra álljunk meg, s vessünk egy tekintetet a sz. városra.

Jeruzsálem a judeai hegység vizválasztóján egy kiugró földnyelven fekszik 760 m. magasságban a tenger színe fölött, s négy dombra van építve. Hatalmas köfal körveszi még *Hadrián* császár-idejéből, melyet *II. Szulejman* teljesen jó karba hozott. A köfal hossza 6 Km. és magassága 6–16 m. helyenkint, mint a *Jozafát* völgye oldalán is 30 m. 40 torony és 7 kapu épült falba, de csak 5 kapu van nyitva. — Egy nagy kőhalmazt látunk magunk előtt, s abból két kiemelkedő kupolát, az egyik a *Szent sir* temploma, a másik *Ómár* mecsetje. Ez Jeruzsálem, régi fő városa a *Szentföldnek*, annak a kis országnak, mely csak fél akkora mint *Erdély*, s lakóinak száma pedig jelenleg alig haladja meg az egy milliót.

Belépve Jeruzsálembe a *Jaffa* kapun utunk egy szűk sikátoron vezet a város belsejébe. A sikátor jobbra-balra kanyarodik, s az ember várja, mikor jut már utcába, s akkor jön rá, hogy a mit sikátorának gondolt, az egy utca. Mert Jeruzsálemben — leszámítva a nagy körfalon kívül eső európai részt, ahol egészen modern utcák, paloták, üzletek, szállók találhatók — tulajdonképen a mi fogalmainknak megfelelő utca nincs. Zeg-zugos, 1–5 m. szélességű utcák, közbe-közbe bolthajtásos folyosókkal megszakítva, hepe-hupásan, különböző alakú és nagyságú kövekkel borítva, tele szeméttel és szennyvel, — ezt nevezik Jeruzsálemben utcának. Az utcák igen népesek. A legrikítóbb és minden féle színű ruhákba öltözött

népet, törököt, arabot, zsidót, szerectent, görögöt, örményt keverve európai viseletű idegengedekkel, — lát az ember mindenütt. — Itt egy tevé erősen megterhelve épület anyagokkal, amott egy öszvért hajszol gazdája; majd egy kocsi igyekszik nagy bajjal előrehaladni a rosszul kövezett és dombos uton minden percben elgázolással fenyegetve a gyalogjárót; majd bélpoklos koldusok állják, el utunkat alamizsnát kérve, vagy pedig minden féle árusok kínálják nagy hangon silány portékájukat. S az utcák oly labirintszerűen vannak építve, hogy vezető nélkül bennök eligazodni teljes lehetetlen. — A közlekedési eszközök: számár, öszvér, ló, tevé és néhány utcában kocsi is. A házak fahiány miatt kivétel nélkül kőből vannak építve többnyire meszelés és vakolás nélkül; háztetőt vagy fa alkatrészeket sehol sem látunk.

A házakon az utca felé ablak vagy egyáltalában nincs, vagy kevés és kicsi, néhol sűrű rácsal ellátva az idegenek kíváncsi tekintete elől. Sok az emeletes ház, amelynek tetejére az udvar felől kő lépcső vezet fel. — Európai értelemben vett üzleteket nem találunk, hanem boltozott utcákban a bazárok egész sorát, de azért az utcán árulnak a legrendszertelenebb változatosságban vegyesen mindent. Azonban nagyon tévedne, aki a jeruzsálemi bazárok által a konstantinápolyi fényes, mindig érdekes, az ipar és kereskedelem minden ágát felölelő és nem ritkán igen értékes bazárokról gondolna, mivel Jeruzsálemnek ipara és kereskedelme alig van s ami van az is fölötte szegényes, — tehát ehhez kell viszonyítani a bazárokat is.

Jeruzsálem általános jellemzésére még föl

egész elnapolás illuzorius lesz. Ezt viszont a kormánypártiak forradalmi ténynek akarják bélyegezni. Azt mondják, hogy az elnapoló kézirat felolvasása után senkinek sincsen joga felszólalni és hogy a Háznak a kézirat felolvasása után rögtön szét kell mennie. Végső elemzésében a korelnök dönt, mert ha ő megengedi a vitát, akkor ez bizony folyhatik és ő viseli a felelősséget.

A valószínűség a mellett szól, hogy az *ellenzéki többség bele fog nyugodni* a király akaratába, hogy újabb nehézségek ne legyenek a kibonyolítás körül.

A királyi kézirat tartalmára vonatkozólag eltérők a hírek. Egyik verzió szerint az elnapolás csak *márczius elsejéig*, a másik szerint bizonytalan időre szól.

Andrássy akciója.

Gróf Tisza István ma délelőtt telefonon felhívta *Andrássy Gyula* grótot és kérdezte tőle, hogy mikor kereshetné fel, *Andrássy* erre azt felelte, hogy ő fogja Tisza grótot meglátogatni.

Ez a látogatás meg is történt és amint a Budapesti Tudósító jelenti, a miniszterelnök és a homo regius félőrai tanácskozást folytattak. Az országgyűlés megnyitására tárgyalak és félig-meddig megegyezésre jutottak. A szükséges további tárgyalásokat az ellenzéki pártokkal gróf *Andrássy Gyula* vállalta el. *Andrássy* legközelebb ismét Bécsbe megy, hogy újabb jelentést tegyen a helyzetről és hogy a királynak *Wekerle* és *Széll* meghallgatását hozza javaslatba.

Félhivatalosan azt jelentik, hogy bizonytalan, mikor megy *Andrássy Bécsbe*; ezzel szemben Bécsből azt jelentik, hogy *Andrássynak* okvetlen ma este vagy holnap reggel Bécsbe kell jönnie, mert a Bristol-szállóban már várja a kabinetiroda levele, melylyel holnap délelőttre kihallgatásra hívják a királyhoz.

A ferencvárosi választás.

A január 26-án lezajlott általános választásokon a főváros IX-X. kerületében a két jelölt: *Ballagi Aladár* függetlenségi és *Plósz Sándor* szabadelvű *Hindy Kálmán* választási elnök erőszakoskodása folytán holt versenyben érkeztek a távolságjelzőhöz.

Mind a ketten egyforma mennyiségű szavazatot kaptak.

A központi választmány mára új választást rendelt el Ennek szép reményekkel néztek elébe a választókerület hazafias polgárai, annál is inkább, mert egyrészt *Plósz Sándor*, a szabadelvűpárt jelöltje czélszerűnek vélte a jelöltségtől való csendes visszavonulást, másrészt pedig megszabadultak a pártatlannak éppen nem mondható erőszakos elnöktől, *Hindy Kálmántól*, aki helyett a központi választmány *Virava József*et kérte föl az új választás vezetésére.

A választókerület a reménységeiben nem is csalódott.

A ma megtartott választáson *Ballagi Aladár*t, az egyesült ellenzék függetlenségi és 48-as jelöltjét, ellenjelölt hiányában, egyhangulag képviselővé választották.

Reggel nyolcz óraker már több, mint ezer főre rugó választóközönség lepte el a *Bakács-téri iskola* környékét.

A tömegben óriási volt a lelkesedés. Folyton hangzott az éljen, folyton hangzott a *Kosuth-nóta*.

Dr. Virava József választási elnök valamivel nyolcz óra előtt a szavazatszedő-küldöttségek tagjaival, a *Ballagi-párt* bizalmi férfjaival és azonossági tanuival bevonult a választási helyiségbe s pontban 8 óraker megnyitotta a választást.

Jelentette, hogy a mult választáskor fellépett jelölt *dr. Plósz Sándor* igazságügyminiszter ő hozzá, mint választási elnökhöz, intézett és közjegyzőileg hitelesített levélben bejelentette visszalépését a jelöltségtől, azonkívül pedig szabályszerűen kiállított írásban *dr. Ballagi Aladár* jelentették be, mely jelölést ő el is fogadta. *Ballagi* nevének említésénél perczekig tartó viharos éljenzés hangzott fel. Ennek csillapulta után enuncziálja az elnök, hogy egy fél órát tűz ki abból a czélből, hogy esetleg új jelölést nála bejelenthessenek.

Erre felszólt *dr. Kacziány Géza*, aki az esetleges jelölés elfogadásának mellőzését kéri, mire azonban a választási elnök azzal felelt, hogy ezt a kijelentést fentartja, mert ő maga részéről új választásnak tekinti, melyre tehát netán előforduló jelölést el kell fogadnia. Ezzel a kis intermezzó el volt intézve. Minthogy pedig újabb jelölés nem történt, a választási elnök az ajtókat kinyitatta, hogy a választók a terembe akadálytalanul bejöhessenek és azután kihirdette: hogy a főváros IX. választókerületében *dr. Ballagi Aladár*t egyhangulag ország-

gyűlési képviselővé választották meg. *Falrengető*, szünni nem akaró éljenzés zugott át a termen és folytatódott az épület környékén összegyűlt nagyszámú közönség körében.

A választás eredményének kihirdetése után nagyszámú küldöttség ment a képviselőhöz őt üdvözölni.

UJDONSÁGOK.

Sok a halálozás.

— A közegészségügyi szakbizottság ülése. —

A mostani abnormis időjárás folytán ijjeszen sok a halálozás Nagyváradon. A temetkezési intézetek kirakatai telve vannak a gyászjelentésekkel s az anyakönyvi hivatalban alig győzik a halálozások bejegyzését. Naponta 5—6 halálesetet jelentenek be, sőt a mult hétfőn tizenkét halálozásról tettek jelentést. Ez évben, noha még csak 45 nap mult el, már kétszáznál többen haltak el Nagyváradon. Különösen szembetűnő s a legnagyobb aggodalomra okot szolgáltathat az a körülmény, hogy ezen a 45 napon nyolczvankettővel nagyobb a halálozások száma, mint az 1904. év hasonlószerű időszakában.

Kétségtelen, hogy ennek a szomorú állapotnak a rendkívüli hideg és szeles tél folytán fellépett influenza az okozója. Életerős javakorban levő emberek 3—4 napi betegség után pusztulnak el. Ez a kedvezőtlen közegészségügyi állapot a közegészségügyi bizottság tegnapi alakuló ülésén is szóba került.

Az ülésen *Rimler Károly* polgármester elnökölt. Jelen voltak: *dr. Konrád Márk*, *dr. Pácz Sándor*, *dr. Baróthy Ákos*, *Stark Gyula*, *dr. Altmann Jakab*, *dr. Nemes Áron*, *Gerő Armin*, *dr. Weisz Márton*, *Alexander Lajos* és *Eleméry Ferencz* jegyző.

Rimler Károly bemutatta a szakbizottság újból megválasztott tagjának névjegyzékét s felhívta a jelenvoltaikat, hogy alakuljanak meg s elnököt válasszanak.

Dr. Baróthy Ákos indítványára újból *dr. Konrád Márkot* választották meg a közegészségügyi szakbizottság elnökéül. A határozat ki-

emlitem, hogy a fallal körülvett város olyan nagy sincs, mint Nagyváradnak olasz része s ennyi helyen körülbelül 50—60 ezer ember lakik, kik között keresztény 10—12 ezer, zsidó 20—25 ezer s a többi mohamedán. Megbízható, teljesen pontos adatokat Jeruzsálem lakosságáról beszerezni majdnem lehetetlen. A latinok, keletiek, zsidók és mohamedánok mind külön negyedben laknak. A város közgazgatási és társalgási nyelve az arab, kik túlsúlyban vannak a törökök felett.

A mai zsidók Jeruzsálemnek nem törzslakói, legtöbbször spanyol, orosz, Lengyelországból vándoroltak be, s egy pár százan észak Magyarországból. Számuk rohamosan emelkedik, mert *Hirsch* és *Rotschild* gazdag alapítványai sokat vonzanak oda. Ennek daczára a városban legszegényebbek a zsidók, kik jóformán európai hitsorsosaik adományaiából élnek. A város, melyet keresztény, zsidó, mohamedán, egyaránt tekintnek tisztel, komoly jellegű, s ha valamely turista szórakozás céljából keresné fel, nagyon csalódnék, mert ott színházak, kaszinók, mulatóhelyek egyáltalán nincsenek. Mint a legtöbb mohamedán városban, úgy különösen Jeruzsálemben esti élet nincs. Az utcák kivilágításáról mit sem tudnak s mihelyt sötétedni kezd a közlekedés megszűnik. S nem is volna tanácsos este a sötét utcákban kóborolni, mivel a hajléktalan csavargó beudinok megtámadásától egy pillanatra sem lehetne biztosítva az ember.

Mi az osztrák-magyar zarándok házban szálltunk meg.

Csinos épület, szépen parkirozva, kényel-

mes berendezéssel; van benne kápolna, betegszoba, 2 ebédlő, társalkodó, s mintegy 100 zarándok számára berendezett 25 szoba, mellék épületeiben pedig 50 zarándok befogadására szánt helyiség. A szobák igen tiszták és jól butorozottak.

E zarándok házban 3 napig bárkit teljesen ingyen látnak el. A ház főnök igen kellemes modoru tiroli pap, ki a legnagyobb készséggel ajánlkozott vezetőül Jeruzsálem nevezetességeinek megtekintésénél.

Természetesen első sorban a szent sir templomát néztük meg, mely minden zarándokot leginkább érdekel. Utunk a szent sir templomához a *Via Dolorosa*n vezetett. De milyen ez az út! Az ember azt hinné, hogy a keresztényekre e legmeghatóbb ut talán valamely jól gondozott és tisztán tartott utcán vezet. Fájdalom, éppen ellenkezőleg van. Az *Üdvözítő* keresztutja elhanyagolt, piszkos, alig két öl széles, rendetlen szűk utcákon vezet, megszakítva néhol közbe épített házakkal, úgy hogy csak kerülőkkel lehet tovább jutni. — *Jézus* keresztutja 14 állomásra van osztva, melyek a házfalakba illesztett márvány táblákkal jelezve vannak.

Az osztrák magyar zarándokházzal szemben van a III. állomás, ahol *Üdvözítőnk* először roskadt össze a nehéz kereszt sulya alatt. Ettől csak néhány lépésnyire van a VI-ik állomás, ahol a bold. *Szűz Mária* *Jézussal* találkozott. A hajdani *Mária* templomot, mely e helyet megőrkíté, a kath. örmények két év előtt újra fölépítették. Az ut az V. állomásnál

ahol *Cyrenei Simont* az elgyötört *Üdvözítő* keresztjének hordozására kényszerítették, — emelkedni kezd s azontul folyton emelkedik. Az egész keresztut hossza körülbelül 1000 lépés. A X—XIV. állomások már bent vannak a szent sir templomában.

A szent sir templomának szabatos leírására nem vállalkozhatom, mivel e szent helynek oly gazdag történeti multja van s a templom minden részéhez annyi vallásos epizód fűződik, hogy azok egy rövid felolvasás keretében nem illeszthetők. Azért csupán a legfőbb dolgokra szoritkozom.

A mai szent sir temploma nagy részben még a keresztések idejéből való s kétségkívül román stílusú épület. Szépségéből sokat levon, hogy házak közé van ékelve. A mult század elején, nem tudni véletlenségből, vagy pedig a görögök gonoszsága folytán, kik a szent sirt birtokukba szerették volna venni, a sir rotunda kigyuladt s az alapfalakig porráégett. A keleti papok orosz pénzen sietve felépítették, de oly rosszul, hogy néhány év mulva a kupola a rotundával együtt bedőléssel fenyegetett. Ekkor a szegény *Ferenczrendűek* a templom fölépítésére társulatokat alakítottak; — sajnos azonban, nyugatról nem kapott annyi pénzt, hogy a javítást megkezdték volna. Ezt a körülményt fölhasználta az orosz kormány s hogy a szent sir templomát a latinok kezéből teljesen kivegye, három millió koronán kupolát és a szent sir kápolnát egészen újból építtette. S ez időtől fogva a keletiek igényt tartottak az egész szent sir templomához.

(Vége. köv.)

moudásánál *Rimler* Károly polgármester méltatta *Konrád* Márk közhasznú munkásságát és érdemeit.

Dr. *Konrád* Márk megköszönte a bizalmat. Örömmel fogadja el az elnökséget s teljes odaadással igyekszik teljesíteni kötelességét. Külön köszönetet mondott a polgármesternek az üdvözlő szavakért.

Ezzel az alakulás véget ért.

Szomorú jelentés.

A megalakulás után dr. *Baróthy* Akos városi főorvos rövid jelentést tett a közegészségügyi viszonyokról. A folyó évben Nagyváradon nem kedvező a közegészségügyi állapot. A születési esetek csökkenése mellett lényegesen szarapodtak a halálozások. A közegészségre rendkívüli rossz hatással van az influenza s az ezzel kapcsolatban fellépő gyakori légzőszervi megbetegedések, amelyek igen sok halálozást idéztek elő. — A fertőző bántalmak türethetően lépnek fel, sőt februárban szűnő félben vannak. Váralján egy sem, Ujvároson pedig három eset fordult elő, azonban Olasziban 11 vörheny megbetegedés történt. A fertőző betegek közül azonban egyik sem halt meg.

Dr. *Weisz* Márton a fertőző betegségek eredetét abban látja, hogy az új épületekbe beköltöznek mihelyt az építést befejezik, sőt még néha dolgoznak a munkások, mikor már beköltöznek. Kéri a polgármestert, hogy a lakhatási engedélyek kiadásánál a legszigoribban járjanak el.

Rimler Károly polgármester elismeri a felhozott kérdés nagy fontosságát. Azt vélné radikális megoldásnak, ha az elavult közegészségügyi szabályrendeletet olyképen módosítják, hogy az új épületeknek egy télen üresen kell állni. A szabályrendelet most van átdolgozás alatt. Egyelőre utasították az illető bizottságot, hogy a lakhatási engedélyt csak az orvosi hivatal véleménye alapján lehet kiadni.

A főorvos jelentését tudomásul vették s az ülés véget ért.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 19. A főgymnázium ifjúságának matinéja a főgymnázium dísztermében.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr. *Károly* Irén Előadása.

Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum bőjtői estélye.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum bőjtői estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* **Dijnoki állások szervezése a megyénél.** Biharvármegye szeptember havi közgyűlésén elhatározta, hogy a központi hivataloknál 10 első osztályú és 11 másodosztályú és a főszoigabirói hivataloknál 8 első osztályú és 9 másodosztályú nyugdíjjogosultsággal bíró állandó dijnoki állást rendszeresít, ezenfelül felhatalmazta az alispánt, hogy a rendelkezésére álló összeg terhére a szükséghez képest még ideiglenes dijnokokat is alkalmazhasson. A belügyminiszter most válaszolt ez ügyben a vármegyének. Leiratában kijelentette a miniszter hogy a központi hivataloknál 17 ily állandó dijnoki állás javadalmazását hajlandó az államkincstár terhére átvénni. Megjegyezte a miniszter továbbá, hogy ennyi dijnok alkalmazása teljesen elég lesz, úgy, hogy a vármegye ezen felül ideiglenesen dijnokokat nem lesz szükséges alkalmazni.

* **Kitüntetések.** Ó Feisége *Mihályi* Béla kolozsvári ítélőtáblai bírónak saját kérésére történt nyugalmaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül a harmadik osztályú vaskoronarendet adományozta díjmentesen, azonkívül *Breberina* Milán és *Kardos* Miklós nyugalmazott kataszteri főmérnököknek szintén sok évi hű és buzgó szolgálatuk elis-

merésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

* **A Szigligeti-Társaság választmányi ülése.** A Gazdasági és Iparbank helyiségében tartotta tegnap ülését a Szigligeti-Társaság választmánya. Jelenvoltak Rádl Ödön elnöktele alatt dr. Bodor Károly, dr. Hoványi Géza, dr. Adorján Ármán, Böszörményi Géza, Géczy Lajos, dr. Krüger Aladár, Báthory Ferencz választmányi tagok. Örömmel vette tudomásul a muzeumok és könyvtárak orsz. egyesülete, hogy Nagyváradon immár a harmadik népkönyvtár is megnyitott s a társasághoz intézett leiratában elismerésének adott kifejezést. A Csokonai-kör értesítette a társaságot, hogy az országos Csokonai ünnepélyt május 20—21-én fogják megtartani s egyuttal kéri, hogy ha netalán a Szigligeti-Társaságnak Csokonaira vonatkozó ereklyék volnának birtokában, azt küldje át a kiállításra Debreczenbe. A társaság ilyen ereklyék fölött nem rendelkezik, azért a közönséget kéri föl, hogy kinek Csokonaira vonatkozó ereklye van a birtokában, szíveskedjék azzal a Debreczenben rendezendő Csokonai-kiállításához hozzájárulni.

A Gazdasági és iparbank 100 koronás alapítványát 35 koronával egészítette ki, a mit köszönettel vettek tudomásul.

Márczius 8 án tartja a Társaság a szokásos Szigligeti-ünnepélyt, melynek műsorát az ünnepélyrendező bizottság fogja megállapítani.

Az évi közgyűlést márcz. 8. után első vasárnap tartják meg.

Végül örömmel vette tudomásul a választmány, hogy újabb 30 pártoló tag lépett be.

* **Tartalékos tisztek behívása.** Azokat a tartalékos tiszteket, a kik a mult esztendőben töltötték el egy éves önkéntességüket, a 37-ik gyalogezred parancsnoksága április 24-ikére hívja be 35 napi fegyvergyakorlatra. A behívókat a legközelebbi napokban kézbesítik.

* **Az összes utcák gyalogjárói.** Nagyvárad város utcáinak jórésze teljesen elhagyatott állapotban van s még a legszükségesebb gyalogjárók sincsenek kiépítve. Ezen régi mulasztást akarja most pótolni a törvényhatóság azzal, hogy legalább türethető járdát építtet az összes utcákra. A városi mérnöki hivatal már elkészítette a méret-terveket és a költségvetést a járda nélküli utcák megfelelő gyalogjárdákkal leendő elkészítésére s tegnap a városi főmérnök előterjesztést tett a tanácshoz. A költségvetés az egyes utcák szerint, azonkívül burkolat-nem szerint van összeállítva. Az összes hiányzó gyalogjárdák kiépítése, a csatornával együtt 393.806 korona 35 fillér, amelyből a házigazdáktól hozzájárulás címén megtérül 143.863 korona 28 fillér s így a város kiadása 249.943 korona 7 fillér.

* **Hányszor jelenjék meg egy hirdetés?** Erre a kérdésre egy előadásában a következőképen felelt dr. Wiedemann, az erfurti kereskedelmi kamara titkára: »Legalább hétszer. Mert először csak elcsuszik az olvasó szeme fölött, másodsor már megjegyzi magának, harmadsor már el is olvassa, de még nem gondolt rája, negyedsor már gondolkodik felette, ötödszöri megjelenésnél már beszél az asszonyval, a hatodiknál meg akarja próbálni, s végül a hetediknél vásárol.« Ez a felelet bár tréfás hangú, de mégis igaz. Nálunk Magyarországon, ha valamely hirdetés egyszeri közzététele nem jár eredménnyel, ez már kedvét veszi a hirdetőnek. Hirdetés pedig csak akkor hozza meg a gyümölcsét, ha az állandóan az olvasó szeme előtt van és fel sem kelti annak figyelmét, érdeklődését előbb, mig ugyszólván jó ismerőse nem lesz.

* **A szegény süket.** A büntető felebbviteli tanács előtt történt. A vádlott védője megindultságtól remegő hangon adta elő:

— Védenczem egy testi hiba áldozata, tek. törvényszék. Ártatlan ő, mint a ma született bárányka, de süket a szegény, akár a föld. A járásbírósi tárgyalásból egy kukkot se hallott s úgy itélték el, hogy a vád ellen nem is védekezhetett. Kérem, méltóztassék a szerencsétlen emberen könyörülni s új bizonyítást elrendelni, ahol érdekeit én védhessem.

Mélységes szájalommal nézett a boldogtalan süketre mindenki. Csak a feljelentő ügyvédje, dr. *Krüger* Aladár nem akart megindulni.

— Határozottan ellenzem az új bizonyítást. Két tanu eskü alatt tett vallomásaival a tényállás megvilágított. Ez az ember félretéve minden finomabb érzést, betört egy védtelen asszonyhoz, azt szidalmazta, megütötte — mit akar azonf lül bizonyítani? A járásbírósi előtt . . .

A vádlott hirtelen felugrott.

— Már erre azt mondom, tekintetes törvényszék . . .

Az elnök leintette a heveskedő «süketet»; a törvényszék mosolygott, a védő mérgesen nevetett, dr. *Krüger* diadalmasan folytatta:

— A járásbírósi előtt is épp így közbe-köz eszölt a vádlott, épp így hallott tehát az ártatlan süket mindent, védekezett is, de persze az igazság ellen nem lehet védekezni.

Most vette észre a süket vádlott, milyen alaposan beugrott Termézetesen a ráhuzott büntetést a törvényszék is rajta hagyta.

* **Temetés.** Tegnap délelőtt helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett özv. *Kikinger* Lipótnét, *Komlóssy* József városi gazdasági tanácsos édes anyját a bihari temetőben. Az elhunyt matróna koporsóját Fehér Nándor plebános szentelte be a tanyai gyászházban, honnan nagyszámu résztvevő közönség és a kiterjedt rokonság kísérte utolsó útjára a megboldogultat.

* **Az osztálysorsjáték** tegnapi huzásán a következő számokat huzzták ki — nyerménnyel:

10000 koronát nyertek: 15742 97291 104158.

5000 koronát nyertek: 29834 66515 79830.

2000 koronát nyertek: 24524 81945 89700.

1000 koronát nyertek: 6376 30282 67606 70908 82587.

500 koronát nyertek: 2877 9549 12517 13737 15378 18652 20714 22501 22726 22682 24487 25447 25598 40440 44663 52700 55216 53248 65689 68690 75664 77716 78511 81484 82159 82376 82554 84005 84939 85081 87329 87487 88592 99033 100807 101602 102037 102359 103224 103831 103851 106616.

A többi kihuzott számok 170 koronát nyertek.

* **Felülfizetés.** A Harmonia Stabat Mater hangversenyén felülfizetett a tegnap közölteken kívül dr. *Beöthy* László főispán, egyleti díszelnök 10 koronát.

* **A tisztelt gazdaközönséghez.** Mint tudomásunkra jutott Mauthner Ödön cs. és kir. udvari nagykereskedése Budapesten arról értesíti a gazdaközönséget, hogy a lanyha irányzat következtében a lóheremagnak (stíriai lóherének) f. é. január 1-én megjelent főárjegyzékében rovatolt árát hatályon kívül helyezte. Az árak jelenleg a következők: 4-számú prima primissima 92.— kor., 4-számú legelsőrendű 93.— kor., 4—5-számú elsőrendű 92.— kor. 50 kilónként. Ezen három minőség tisztaság és csiraképesség tekintetében a létező legkitünőbb. Általánosan ismeretes, hogy a Mauthner cég olasz és amerikai lóheremagot nem forgalmaz, és hogy az általa szállított lóheremagnak arankamentességét a m. kir. vetőmagvizsgáló állomás hivatalos ólmzára igazolja. Ezen árleszállítás nagy elismerést kelt a gazdaközönség körében, mert újból bebizonyult, hogy Mauthner a gazdák érdekét szem előtt tartja.

* **Itéletidő.** A tél nem akar engedni zordságából. Egy-két napi enyhe idő után ismét egész kegyetlenségével megdermeszt mindent. Tegnap reggel újból valóságos Szibériába jutottunk. A kemény hideg mellett a velőig ható éles szél seprte végig egész nap a várost. Különösen a nyiltabb helyeken, tereken volt kiállhatatlan az erős északi légáramlat. Évek hosszú sora óta nem volt ily állandóan erős telünk. A Körös vizét újból vastag jégpánczél borítja. A fűtőanyagoknak van nagy becsé s ahol szükén van ez a szükséges cikk, kétszeresen érzik a tél nyomorúságát. — Az erős szél a vonatok rendes érkezését is megzavarta. A tegnap esti budapesti gyorsvonat fél órai késéssel érkezett Nagyváradra.

x **Katona zene a Bihar kávéházban.** Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy ma, szerdán február 15-én a Bihar kávéház helyiségében a 37. cs. és kir. zenekar hangversenyt rendez válogatott műsorról, melyre a n. érd. közönség támogatását kérem. Számos látogatásért esd. Breyer Károly bérlő.

x **Magyar Borok,** nemes faj hazai gyümölcsökből, állandó nagy raktár *Mertz* Nándor utóda cégénél, Körös-utca *Telefon* 448, sz.

x **Szücs Laczi** kitűnően szervezett magyar daltársulatával folyó hó 16-án, csütörtökön kezdi meg előadásait — teljesen új műsorról — a **Szabó Gyula** Körös-utcai éttermében, mely alkalommal színre kerülnek: *magán és pár jelenetek, egyveleg, táncok és kacagató bohózatok.* — *Családi műsor.* — Előadás kezdete fél 9 órakor. — 12 óra után *nagy moulin Rouge à la Ósbudavár.*

IRODALOM.

Két emlékbeszéd. A Szent-István-Társulat Tudományos és Irodalmi Osztályának kiadásában két emlékbeszéd hagyta el a sajtót. Az egyik *Pauler Gyuláról*, nemrég elhunyt jeles történettudósunkról szól s „*Pauler Gyula emlékezete*” címet viseli. Az emlékbeszédet *Békefi Remig dr.* tartotta a Tud. és Irod. Osztály 1904. november 9-én tartott gyűlésén. Az emlékbeszéd végig haladva *Pauler* élete folyamán bőven méltatja történetírói és bírálói működését; egyszersmind magasztalja emberi tulajdonságait. — A másik emlékbeszéd *Lubrich Agost*ról, az 1900-ban elhunyt tudósról szól. Ezt *Acasj Antal dr.* tartotta „*Lubrick Agost emlékezete*” cím alatt az Osztály 1904. május 31-én tartott gyűlésén. Ez az emlékbeszéd *Lubrich* nevelés-tudományi rendszerét nemcsak behatóan, de bírálva is ismerteti s a magyar tudományosságának is valóságos kortörténetét adja. Mindkét mű a Szent-István-Társulatnál kapható. Az előbbinek ára 80 fillér, az utóbbinak 1 korona 60 fillér.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Teknősbéka.

Csütörtök: János vitéz új operett.

Péntek: János vitéz.

Szombat: János vitéz.

Vasárnap: d. u. Heidelbergi diákélet, este János vitéz. (Bérletszűnet.)

A megboldogult. Az igazi francia szellemesség is szóhoz jutott Bisson egyik jobb vigjátékával, kevésbé jó előadásban. Látszott, hogy csak előkapták a darabot hamarosan, a műsorváltozás pótlására. Így volt aztán legfőbb szereplő a sugó, akire aggódó szorongással figyelt kevés kivétellel az egész színpad.

Egyébként *Krasznay* pompás rendezése mellett a legkiválóbb vigjátéki erők léptek fel s így baleset sem történt. *Krasznay* maga mint *Duperon* ötletes, jó alakítást adott, nem külön-

ben *E. Kovács Mariska*, *Bognár* és *Tihanyi* is. *Berlányi Vanda* szintén megállta a helyét, de azért nem helyes dolog elvonni őt egyedüli megfelelő szerepkörétől, a hol nem csak éppen megállja a helyét, de remekel. *Tóth Eleknek* pedig az igen kevés sikerült maszkja vont le a sikeréből. Közönség alig akadt. —r.

Teknősbéka. Ma este megismétlik a Szigligeti színházban a múlt napokban színre került *Teknősbéka* című vigjátékot. A főszerepeket ugyanazok játsszák, akik a reprizen játszották.

János vitéz bemutatója. Csütörtökön lesz a Szigligeti színházban a *János vitéz* új operett bemutató estéje. A színház igazgatója nagyon szépen állította ki e remek operett gyönyörű costumok, fényes díszletek s pompás összevágó előadásban kerül a becses operett ujdonság Váradon színre.

A főszerepeket: *Horváth Kálmán*, *Arady Aranka*, *Wlassák Vilma*, *T. Pogány J.*, *Békeffy Lajos*, *Rédey* játsszák.

A premierre már ma délután 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

EGYESÜLETEK.

A Harmónia próbája. A nagyvárad Harmonia zeneegylet ma este 8 órakor a zeneteremben a Beethoven hangverseny előkészítésére próbát tart, melyre a működő tagokat ezuton hívja meg az igazgató választmány.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 18. Várad-velencei kath. kör bálja a Zöldfában.

Február 28. Tisztibál a Csarnokban.

A váralja-velencei katolikus Kör bálja.

Az eleven, vidám farsang koszorujába egy szép levelet illeszt a nagyvárad-váralja s velencei katolikus polgárok mind jobban izmosodó köre.

Szombaton, 18-án a Zöldfa-szálloda nagytermében már eleve is szép sikerrel kecsegtető bált rendeznek. A bál védnöknője *Farkas József* műkertész, a városrész köztisztviseltes becsülésben álló előkelő katolikus polgárának neje lesz, ki mellett *Dernyei Imre* tanító, agilis vigalmi bizottsági elnök vezetése alatt nagyobb számú rendezői gárda buzgólkodik az est sikere érdekében.

Növeli a bál érdekességét, hogy a vendégek közt egy hatalmas, igazi művészi kivitellű festményt sorsolnak ki, melynek állandóan sok a nézője ifj. *Kohn Sámuel Bémer-téri* üzletének egyik kirakata előtt, hol a szép kép közszemlére van kitéve.

Nem különben izléses kivitellűek a táncrendek, melyek *Strohmayr Pál* Szent László-téri divatüzletének kirakataiban láthatók. Különböző színű selyemmel vannak a táncrendek bevonva s a selyemre más-más virág van festve szintén művészi kéztől.

A bál mint már említettük 18-án szombaton este lesz s fél 9-kor kezdődik. A zenét *Dula Miklós* zenekara szolgáltatja. Belépő díj személyenként 2 korona, családjegy 3 személyre 4 korona. A befolyó tiszta jövedelmet a kör szükségleteinek fedezésére fordítják. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség. Jegyek a meghívó előmutatása mellett előre válthatók.

Az izr. nőegylet mulatsága.

A nagyvárad izr. nőegylet eltérően eddigi szokásától a farsangi koncert helyett az idén táncestélyt rendez, „eleven ujság” előadásával egybekötve.

Az eleven ujság közleményeit helyi írók irták s ifjú hölgyek fogják az egyes közleményeket előadni.

A multság szombaton este lesz a Fekete Sas nagytermében. Kezdeté fél 9 órakor. Az eleven ujság előadása után tánc lesz kotlilonnal.

A multságra meghívók nem bocsátott ki a rendezőség. Helyárak Ülőhely 3 korona, állóhely 2 korona karzat 1 koronn A karzat-jegy a táncmultságon való részvételre nem jogosít.

Igazságszolgáltatás.

Aki a főispán nevére váltót hamisított. Érdekes bűnpert tárgyalta ma a nagyvárad királyi törvényszék, mint büntetőbíró. *Vidovits Olga* nevelőnő az elmúlt nyáron *Beöthy László dr* főispán nevére váltót hamisított, melyet egyik előkelő nagyvárad pénzügyintézetben akart leszámíttatni. A pénzügyintézet vezetőjének gyanus volt az aláírás s ezért kérdést intézett a főispánhoz, hogy csakugyan ő vállalt a kérdéses váltóért kezességet. A főispán semmit sem tudott a dologról s megkérte a bank vezetőit, hogy a váltót ne számíttolják le, hanem puhatolják ki, hogy ki volt annak benyújtója. A pénzügyintézet a főispán kérése szerint járt el s így kitudódott, hogy a váltóra *Beöthy László dr* nevét a benyújtó, *Vidovits Olga* hamisította. A vizsgálat során eleinte tagadta bűnét a megtévedt nevelőnő, de később teljes beismerést tett. Az idézések elől azonban megszökött s így eddig három kitűzött tárgyalás közül egyet sem lehetett megtartani, mert a vádlott ismeretlen helyen tartózkodott. A vizsgálóbíró végre elrendelte *Vidovits Olga* körözését, mi eredménytel is járt, mert letartóztatták az igazságszolgáltatás elől bujkáló vádlottat. A királyi törvényszék vádtanácsa a letartóztatás után vizsgálati fogóságban tartotta az előkelő családból származó, nagyműveltségű leányt. A mai tárgyalásra szorongos börtönőrök kísérik a vádlottat, ki ellen a királyi ügyészség magánokirathamisítás büntette miatt emelt vádat. A tárgyaláson *Beöthy* főispánt, mint tanút fogják kihallgatni.

TÁVIRATOK.

A képviselőház összeül.

Budapest. febr. 14. (Saját tud. táv.) A szövetkezett ellenzék vezérlőbizottsága ma ülést tartott, a Nemzeti Kaszinóban melyen elhatározták, hogy a képviselőházat 17-én okvetetlen megalakítják *Andrássy Gyula* gróf a vezérlőbizottság e határozatát a délután folyamán közölte *Tisza István* gróffal, ki kijelentette, hogy 17-én királyi kéziratral megnyitják az országgyűlést.

Tisza nagy fiaskót követelt el azzal, hogy eddig ellenezte a Ház megalakulását s most egyszerre bele megy abba, hogy az új kormány megalakulása előtt megnyissák az országgyűlést. A miniszterelnök tudvalevőleg Bécsben járt a királynál s ott kiezközlte, hogy ő Felsége elnapolja a Ház megnyitását. *Tisza* most hogy szembe találta magát az ellenzékkel, elalott az országgyűlés elnapolásától.

Budapest. febr. 14. (Saj. tud. táv.) A félhivatalos Bud. Tud. jelenti, hogy

17-ikén összeül a Ház először tanácskozássra.

Andrássy nem vállalkozik kabinet alakításra.

Budapest, febr. 14. (Saj. tud. táv.) Disszidensek beszéltek, hogy *Andrássy Gyula* gróf kijelentette, hogy a jelen politikai viszonyok között semmi szín alatt nem vállalkozik kabinet alakításra.

Tisza Kossuthnál.

Budapest, február 15. (Saját tud. táv.) *Tisza István* gróf ma meglátogatta *Kossuth* Ferenczet és hosszabb ideig beszélgetett vele. Hogy mi volt a beszéd tárgya, azt csak sejtik. Kombinációk szerint valószínű, hogy a vezérbizottság mai határozatáról tárgyaltak.

Az osztrák miniszterelnök beszéde.

Budapest, febr. 14. (Saját tud. táv.) *Gauts báró* osztrák miniszterelnök a képviselőházban tartott beszédében kijelentette, hogy az osztrák kormány ragaszkodik Magyarország és Ausztria közösségéhez. Ausztriának energikus eszközökkel is meg kell védeni a közösséget, a monarchia nagyhatalmi állásának érdekében.

Az osztrák képviselőház és a gazdasági különválás.

Bécs, február 14. (Saját tud. táv.) Ma az osztrák képviselőház egy negyvennyolc tagú bizottságot küldött ki, hogy a magyar-osztrák gazdasági különválást tanulmányozzák.

Andrássy nem megy Bécsbe.

Budapest, febr. 14. (Saját tud. táv.) Míg a helyzet nem változik, *Andrássy Gyula* gróf nem fog Bécsbe menni a királyhoz kihallgatásra.

A függetlenségi párt és a katonai kérdések.

Budapest, febr. 14. (Saját tud. táv.) A függetlenségi párt követelni fogja, hogy a hadügyi kormány az ujonczlétszám és a hadügyi költségek felemelésétől álljon el. A párt követelni fogja, hogy a magyar nyelv jogát kellőképpen érvényesítsék a hadseregben.

Vérengzés.

Budapest, febr. 14. (Saját tud. táv.) A vasárnapi varsói vérengzés alkalmával a részeg katonák 34 asszonyt és több gyermeket felkoncoltak.

Az első szocialista képviselő.

Budapest, február 14. (Saj. tud. táv.) A szegvári kerületben a ma megtartott pótválasztáson *Mezőfi Vilmos* újra szervezett szocialistát szőlőbbséggel képviselővé választották. *Mezőfi* 490, *Novák* 464 szavazatot kapott.

Trotha tábornok visszatérése hazájába.

Berlin, febr. 14. A »Nationalzeitung« hite szerint *Trotha* tábornok nem sokára visszatér hazájába, mert a déli védővidék szívében a

rend nagyján ismét nagyjában helyreállott. Az előbb-utóbb elkerülhetlenné váló expedíció az ovombok ellen nagyobb készülődést igényel különösen a forgalom terén. *Trotha* a hererók és vitbojok leverése után legalább időnként visszatér Németországba, hogy résztvegyen a expedícióra való készüléskben.

A spanyol nagykövet változás.

Madrid, febr. 14. *Villa-Urutia* külügyminiszter Bécsbe utazott, hogy átnyujtsa visszahívó levelét. Egyidejűleg *Bailon* herceg, az új spanyol nagykövet is elutazott működése helyére.

Az új portugál kamara.

Lisszabon, febr. 14. Az új kamara 113 kormánybarát 33 konzervatív, 3 szabadelvű, 2 függetlenségi és 2 nemzeti párti képviselőből áll. A lisszaboni és oportói választásról az eredmény még nem bizonyos.

Az orosz forradalom.

Pétervár, február 14. A moszkvai egyetem hallgatói a pétervári műegyetem tanári karához fölratot intéztek, amelyben kijelentik, hogy legnagyobb meglepéssel vették tudomásul a tanároknak és a diákoknak egymáshoz való közeledését. Ez által végre megsemmisült az a választófal, mely a rendőr bürokratikus rendszer alatt keletkezett, melyen az összes régiebb és újabb nemzedékek reményei hajótörést szenvedtek. Az egységben van az erő és a diákok azt remélik, hogy a hatalommal valóssítják meg az általános politikai törekvéseket és elérik a tanszabadságot, mely nélkül igazi tudomány nem fejlődhetik.

Pétervár, február 14. A minisztertanács 11-iki és mai ülésén a gyáripar terén felmerült kérdésekre vonatkozó törvényhozási intézkedéseket tárgyalták, amelyeket sürgősen szükségesnek tartanak az ipari élet megnyugtatására. Elvileg megállapították, hogy az iparügy vezetése továbbra is a pénzügyminisztérium feladata maradjon. A minisztertanács elhatározta, hogy a pénzügyminisztert bizza meg avval, hogy haladéktalanul dolgozza ki a következő kérdéseket.

1. Szervezeteket kell létesíteni a munkabérszerződésekből keletkező ipari természetű kérdések elintézésére; 2 a munkások létfeltételeinek javítása; 3. a létező sztrájk törvények megváltoztatása, már t. i. az olyan sztrájkoké, melyek kizárólag gazdasági jellegűek és nem járnak rendzavarással; 4. a munkások orvosi kezelése; 5 az iparfelügyelők jogai és kötelességei.

E kérdéseket külön bizottság dolgozza ki a pénzügyminiszter elnöklésével, figyelembe véve a gyártulajdonosok és munkások szakkvéleményeit.

A ruhrvidéki sztrájk.

London, február 13. A nagybritániai bányamunkás-szövetség kiküldötteinek ma tartott rendkívüli ülésén elhatározták, hogy a sztrájkoló német bányamunkásoknak 2000 font sterling heti támogatást adnak. Közölték, hogy eddig e célra 400 fontot fizettek ki. Végre lévén a sztrájk küzdelemnek, elhatározták hogy még csak egy esetben küldenek 2000 fontnyi sterlinget.

NYILTÉR.

Boreladás.

Saját termésű, tulnyomólag rizling boraim literenkénti eladását **Szent-János-utca 31. szám** alatt megkezdtem.

1 liter újbor 32 kr.

1 liter ürmös 45 kr.

Tíz literen felül házhoz szállítat.

Fehér Gyula.

TELEFON: 419. szám.

Képe nagy üzlet lesz elárúsítva.

Oroszában és Budapesten, két nagy üzletet vettünk, melynek női szöveteket, vásznakat, asztalneműket rövidárakat és több ezer rőfös áru cikkek tartalmazzanak. Ezeket, míg a készlet tart, a volt **FREIBERGER** féle maradék-áruházban (Bémer-tér) rendkívül meglepő olcsó árbau adjuk el. Ez az alkalmi elárúsítás e hó 9-én azaz csütörtökön veszi kezdetét.

Kovács L. és Tsa

REGÉNYCSARNOK.

GILLIAN.

Angolból átdolgozva.

54.

Gillian elhalványodott, szemei tele voltak rémülettel és kétségbeeséssel. Gyorsan ment a nagyanyjához, kezét reá tette s néhány csendesítő szót mondott hozzá, de *lady Wynn* nem hallgatott reá és dühösen taszította el magától.

— Te gonosz teremtes vagy! — kiáltá. Sokkal rosszabb vagy, mint a milyen valaha én voltam, rosszabb vagy, mint a legrosszabb *Wynn-sarjadék* volt valaha. Ó szeretted téged és te tönkre tetted őt. Tolvaj? hogy *Berti* tolvaj? Minő képtelenség! Én akkor is nevettem e vádon és most is nevetek rajta!

Nevetett, de azt borzasztó volt hallani, oly borzasztó, hogy *Gillian* megrázkódott és én szerettem volna bedugni a fülemet.

Gillian nagyanyja fölé hajolt s hallottam, hogy valamit sug neki a vendégről és a hallgatásról, de *lady Wynn* nem hallgatott reá.

— Mit törődöm én mással? — kiáltott fékezhetetlen dühvel. Az egész világ előtt elmondom, ha nekem úgy tetszik! *Berti* volt a legjobb közülök, az egyedüli *Wynn*, a ki jó volt és becsületes... és te azt mondod, hogy tolvaj?

— Én soha sem mondtam azt! — soha! — felelte Gillian indulatosan s kiegyenesedett egész magasságában s hasonlóval viszonozta a lady Wynn dühös tekintetét.

A mint elfojtott lélegzettel és kínos érdeklődéssel az egyik arcra a másikra néztem, észrevettem a közöttük való nagy hasonlóságot s megborzadtam a gondolatra.

— Én ezt soha sem mondtam! — soha! — ismételte Gillian s érces hangja betöltötte a szobát. — Mindig azt mondtam nagyanyámnak, hogy ő ártatlan!

— De soha sem tettél semmit, hogy ártatlanságát bebizonyítsd! Hallgattál és elengeded őt menni, láttad őt kitagadni örökségéből és hallgattál!

Ekkor ereje hirtelen elhagyta, kimerülve esett vissza a székébe, reszketett s olyan fehér lett, mint a halál.

Gillian nem vette rögtön észre a változást s meg sem mozdult kihívó állásából, ott állt lady Wynn széke előtt, egyik kezét a szívére szoritva; szemében a rémület és dac kifejezése volt.

Gyöngéden érintém a karját, hogy magához térítsem.

— Gillian, nézz lady Wynnt, sugtam neki ijedt hangon.

Gillian megrettent, de midőn lehajlott s az öntudatlan alakra nézett, bühzke hideg arcán a szelid érzelmek legkisebb nyoma sem látszott.

— Azt hiszem, másodszor érte most a szélütés. Az orvos azt mondta, hogy minden izgatottsága ártalmára van. Dóra, kérlek, csengess!

Engedelmeskedtem, mire rögtön jött segítség. Lady Wynnt föl vitték a lépcsőn a szobájába, abba a szobába, melyet élve nem hagyott el többé. Az orvos kijelentette, hogy csakugyan szélütés érte másodszor az öreg asszonyt s kijelentette azt, hogy a baj bekövetkezését egy idő óta várta. Lady Wynn elélhet hetekig, de halála akármely pillanatban következhetik.

Az orvos távozása után Gillian lejött s örülni látszott, hogy még mindig a szalonban talált.

Sir Gilbert nem volt otthon s csak későbbre várták, tehát felajánlottam, hogy a férje hazajöveteléig ott maradok nála s Gillian örömmel fogadta el ajánlatomat.

Megcsókolt és kérő tekintettel nézett reám.

— Dóra, ugy-e fölösleges téged arra kérni, hogy a szegény nagymama és köztem történt szóváltást ne említsd senkinek! Ez nagyon fájdalmas tárgy és mi soha sem beszélünk róla.

S a nélkül, hogy választomat bevárta volna, karomba fűzte a karját s az ebédlőbe vezetett, hol az ebéd várt rájuk.

Nagyon szomorú étkezés volt, hamar is tulesztünk rajta. Gillian ugyszólván semmit sem evett, a tálakat majdnem érintetlenül küldte tovább és nekem is igen csekély étvágyam volt. Mind a ketten örültünk, midőn az ebédnek vége volt s a kellemes szalonba visszamehettünk.

Gillian fölment a beteghez, de rögtön visszatért. Azt mondta, hogy Lady Wynn alszik. Aztán egy székelt tolt a tűzhöz s erőltetett mosolylyal nézett rám.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Tenyész-bikavásár Ujfaluban.

Egyesületünk alkalmat óhajtván nyújtani a közönségnek, hogy magukat megfelelő bikákkal elláthassák, másrészt pedig, hogy tenyésztők a tenyész célra megfelelő bikákat értékesíthessék, elhatározta, hogy *B. Ujfaluban* márczius 4-én *tenyész-bikavásárt* rendez. Az egyesület gondoskodni fog arról, hogy a tenyész-bika vásárookra a legelismertebb tenyésztők bikáikat felhajtásák s így a közönségnek módjukban lesz a vásárokon olyan bikákat be-

szerezni, melyek a köztenyésztésre teljesen megfelelnek.

A tenyész-bika vásárokon az egyes községek által megvételre kiválasztott bikát a kerületi állattenyésztési felügyelő a kialakított árban megvásárolja s az állam által engedélyezett kedvezményes uton a községeknek átadja. Nevezetesen a községek a kialakított bikák árát 3 fél éves kamatmentes részben tartoznak megfizetni. Ezenfelül még az állami közvetítés után a községek által vásárolt bikák elhullás ellen egy évig biztosítva is lesznek ingyen.

Ennélfogva felhívjuk a vármegye összes községeinek előljáróságát, hogy február 24-ig jelentsék be, miszerint van e tenyész-bikára szükségük s ha igen, óhajtják-e azokat a berettyó-ujfalusi bika vásáron beszerezni.

A bika vásáron nagyon természetesen magántenyésztők is beszerezhetik a bika szükségletüket.

Nagyvárad, 1905. február hó 14.

A biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.

A Sárreai Népbank mérlege. A berettyó-ujfalusi «Sárreai Népbank» február hó 26-án tartja évi közgyűlését. A pénzügy az elmúlt 1904. évben is tevékeny működést fejtett ki s a mérleg 1.595,740 korona 90 fillér forgalmat mutat s 27079 korona 61 fillér nyereséget tüntet fel.

A galonatózsde határidői.

Budapest, febr. 14.	
Buza apr.-re	19.98
Buza okt.	19.80
Rozs apr.-re	15.46
Tengeri májusra 1905.	14.94
Zab apr. ra	14.72
Repeze aug.-ra	22.60

Értéktőzsde.

Budapest, febr. 14.	
Oszrákhitelrészvény	512.94
Magyar hitelrészvény	806.50
Leszámi oló bank	464.50
Rimamurányi	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut	569.50
Városi villam s vasut	339.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905. febr. 14-én	
Magyar aranyjárdék 4%	118.90
Magyar koronajárdék 4%	98.15
Magyar koronajárdék 3 1/2%	89.45
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.40
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereségy-kölcsön	219.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	170.—
Osztrák járdék papírban	99.90
Osztrák járdék ezüstben	100.30
Osztrák járdék aranyban	119.50
Osztrák korona járdék	1.00
1860. oszt. államsorjegyek	157.75
Osztrák-magyar bankrészvény	16.35
Magyar hitelbank részvény	778.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	678.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	652.—
20 frankos arany (Napolendor)	19.08
Német birodalmi marka	117.34
London vista	240.35
Páris vista	95.40
20 márkás arany	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. V U C S K I C S G Y U L A.

Nagy-Várad város adóhivatalától.

1357/1905 sz.

Hirdetmény.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója alá tartozó 1904 évi üzleti javadalmak bevallása tárgyában:

A magyar korona országai területén bel és külföldiek által ipari, kereskedelmi szállítási és bármilyen más haszonhajtó célból nyereségre alakult vagy üzembem tartott a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek üzletei jövedelmeik után az 1875 XXIV. t. cz.—ben meghatározott elvek és szabályok szerint adóznak.

Minélfogva a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek ezennel felhivatnak, miszerint az 1905 adó évre az 1904 évi üzleti eredményre vonatkozó vallomásaikat, — jelen hirdetmény hirlapi közlésétől számított 8 nap elatt a városi adóhivatal 25-ig száma szobájában multhatatlanul adják be.

A vallomási ivhez csatolandó:

- 1) Jövedelmi mérleg (nyereség és veszteség számla,
- 2) A nyereség felosztására vonatkozó közgyűlési határozatnak hiteles másolata.
- 3) Az esetleg behajthatlanak jelzett követeléseknek törlesztésre vonatkozó közgyűlési határozatnak hiteles másolata.
- 4) A birtokában levő és saját tulajdonát képező adómentes állampapiroknak pontos jegyzéke.

- 5) Az intézetnél, vagy kézi zálogként vagy betétként elhelyezett és az intézet mérlegében csupán átfutó tételként feltüntetett értékpapírok jövedelmeinek pontos kimutatása.

- 6) Az üzleti költségnek pontos részletezése.

- 7) Az igazgatósági, felügyelő bizottsági tagoknak, valamint a napi biztosoknak és a tisztviselőknek jutalékok és jelenléti jegyek után kifizetett összegeknek részletezése.

- 8) Az ujonnan alakult vállalatok és egyletek, valamint a már fennállott intézeteknél, az esetleg időközben módosított alapszabályoknak egy példánya. Megjegyztetik, hogy az államkincstár medrövidítésére irányzott szándékból történt valótlan bevallás jövedéki kihágást képez, melynek bírsága 1—8 szoros.

A hiányos vallomások pótlás végett viszszaadnak.

Vallomási ivék a városi adóhivatal 23-ik száma szobájában díjtalanul beszerezhetők.

Nagy-Várad 1905 évi febr. hó 14-én.

Lukács,

adóügyi tanácsos.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses,
jelzálogkölcsonöket
nyujt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv. és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után **5%-os** fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

A legszebb faj
csemege szőlő,
kiváló szép, legnemesebb
F A J - A L M A
és mindennemű *déligyümölcs*.
Tisztán kezelt természetes
HEGYI-BOROK

a következő **előnyös** árban:

Kitűnő ujbör,	literje	— — —	29 kr.
Asztali ó-bör,	"	— — —	32 "
Rizling bör,	"	— — —	36 "
Pecsenye bör,	"	— — —	40 "

UJ-BÖR 100 liter 18 frt.
O-BÖR 100 " 22 "

Csemege, aszú, és pezsgőborok a **legolcsóbb** árban.

KAVE nagyraktár a legjobb fajokból az **ismert legolcsóbb** árban. Coenac, rum, és finomabb gyümölcs pálinka, **likörök** előnyös árban.

Valódi **Dréher-féle kőbányai üvegeft SÖR** egy nagyüveg **17 kr.**

Mertz Nándor utóda
cézgnél

N-Várad. Körös u. Mertz ház Telefon 448

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy *Színház-utca dr. Adorján-házban* egészen új

tej- és kávécsarnokot

nyitottam, hol naponta friss tej napi áron s reggeli kávé **10 kr-ért** továbbá

tea-vaj, túró, tejfel és **hideg felvágottak** kaphatók.

Becsés pártfogását kérve maradtam tisztelttel 1050.

Topsál Iona.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején

Mindenkit meglep
az a hatalmas nagy raktár, ami van most
az ujjonnan érkezett

farsangi cikkekből.

Igen szép gázok, *flitterek* és tüllök
Ugyisinte flitter, selyem és tüll *csipkékben* is szép nagy raktár van. Tekintve a nálam levő roppant nagy forgalmat, sehol oly *olcsó árban* nem kerülnek e cikkek eladásra, mint nálam.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

NAGYVÁRADON, Fő-utca elején.

Modern lakás, szálloda és kávéház berendezések iparművészeti vállalata. Telefon: 421 sz

Elegáns matt és fényezett

BUTOROK

jutányos gyári árban.
GYÁRTELEP: BÉKÉSCSABÁN.
Raktárak: Nagyvárad, Baja.

Hirdetések

jutányos áron

felvételnek

a

"TISZÁNTÚL"

kiadóhivatalában.

Pénzkölcsön!

Alulírott iroda előleges költség nélkül s mindenkor a legkorrektebb lebonyolítás mellett szerez:

- Törlesztéses személyhitelt** 15—25 évi törlesztésre. Havi törlesztés 1000 kor. után 7—9 kor. Ezen kölcsönök csak nyugdíjigényvel bíró tisztviselőknek, katonatiszteknek stb. adnak, kiknek törzsfizetése legalább 1800 kor.
- Váltókölcsönt** 5—8 évre négyhavonként 5%-os tőke-törlesztéssel minden hitelképes egyénnek.
- Jelzálogkölcsönt** 3¹/₂—4¹/₂-ra és 5—75 évi tartamra.
- Életbiztosítási kölcsönt** (halál- és életesetire) 10,000 K összegig orvosi vizsgálat nélkül.

Közbenjárás díj csekély összegben van megállapítva s a kölcsönösszeg nagysága szerint 2—5% közt változik. — Kimerítő **személyhitel prospectusaink** bárkinek kívánatra rendelkezésre állanak. Levelezésre válaszbélyeg melléklendő.

Magyar általános hiteliroda

BUDAPEST, II. Ostrom-utca 5.

(Saját házában.)

Pontos címzést kérünk!

Gouwelirozott Crepp fodor minden színben.

Nem kiáltó reclam Farsangra még nem létezett, hanem tény.

Bámulatra ragad mindenkit báli idényre érkezett gondos józálással összeállított különleges szép színei és olcsósága.

Gyönyörű választék.

Pongais, Luisine és Messaline selymek.

Selyem Lyones, Mousline de soire és Crystalin.

Ajour, himzett és sima batisztokban.

OLCSÓ ALKALMI ARAK.

Francia báli Crepp divat színek mätere	33 Kr.
Himzett és sima batisztok remek minták mätere	25 Krtól
Indis és foulárd batisztok gyönyörű színek 120 cz. széles	58 Krtól
Selyem Crystalin és tüllgázé kiváló szép színek 120 cz. széles	98 Krtól
Selyem gázé csipke-rózsa himzéssel egy ruhára	13:75 »

Klein Menyhért divatáruháza
SZT. LASZLÓ-TÉR,
(HOLDAS-TEPLOM MEL ETT.)

Ruha díszek divatlap szerint.